No. 3085 · 19 OCT. 1939 · Zaterdag 2 September 1939 · 56ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

COMMUNICANDA

Voor een spoedig herstel van den vrede onder de volkeren bevelen wij bij deze, dat op **Zondag a.s.** in alle kerken en kapellen van ons Vicariaat de plechtige Hoogmis **„Pro Pace"** met **Gloria** en **Credo** zal worden opgedragen; — tevens dat de oratio **„Pro Pace" pro re gravi** vanaf dien dag tot nader bericht in alle HH. Missen zal gebeden worden.

Wij verzoeken de Zeereerw. Heeren Pastoors de Geloovigen, en vooral ook de kinderen, dringend aan te sporen, om veel en vurig te bidden voor het herstel van den vrede, opdat door ons aller gezamenlijk gebed Gods Barmhartigheid over de wereld moge neerdalen.

† Petrus Innocentius
Apostolisch Vicaris van
Curaçao.

HET VREDESWERK VAN PAUS PIUS XII

In de Engelse en Amerikaanse omroep van Dinsdagmiddag werd de mededeling gedaan dat Z.M. de Koning der Belgen tesamen met H.M. de Koningin der Nederlanden hun bemiddeling hadden aangeboden aan de verschillende landen, die direct in het huidige conflict zijn betrokken. En er werd bijgevoegd dat dit initiatief was geschied na besprekingen met het Vaticaan en vermoedelijk zelfs op initiatief van het Vaticaan.

Zonder twijfel vormt zich in deze dagen in het geheim archief van de Staatssecretarie van het Vaticaan een dossier onder de benaming „Vredesbemoeiingen in 1939". Over vijftig of nog meer jaren zal het den een of anderen geleerde gegeven zijn dit dossier voor zijn publicaties of studies te raadplegen en dan pas zal men de draagkracht leren kennen van het gro[illegible] Pius XII [illegible] maanden ondernomen heeft en in deze dagen nog steeds voortzet.

Voor tijdgenoten echter, die dit vredeswerk door middel van spaarzame krantenberichten trachten te volgen, is het moeilijk zich een voorstelling te maken van de ideale durf, waarmede de huidige Paus met waarlijk bovenmenselijke moed zich opgeworpen heeft als een ware vredesvorst in onze benarde dagen.

Om enig inzicht te hebben in dit Pauselijk werk, is het nodig, enkele dezer bemoeiingen in het geheugen terug te roepen.

In het begin van Mei verscheen het bericht, dat Mgr. Orsenigo, de pauselijke nuntius te Berlijn, per vliegtuig naar Berchtesgaden was vertrokken, voor een belangrijk onderhoud met Rijkskanselier Hitler.

Onmiddellijk hierop kwamen de verschillende persbureaux met gissingen omtrent de aard van dit bezoek.

De volgende dag reeds kwam de juiste toedracht van deze zaak: De H. Stoel polst verschillende staten, om te zien in hoeverre de H. Vader, als politiek onpartijdig persoon in het algemeen zou kunnen bemiddelen in alle hangende of nog te rijzen geschillen tussen de mogendheden.

In de News Chronicle verscheen hierop een bericht, dat de H. Stoel het initiatief zou hebben genomen tot een conferentie van de vijf belanghebbende staten: Engeland, Frankrijk, Polen, Italië en Duitsland. Deze, voor een ieder die enigszins op de hoogte is met de diplomatie van het Vaticaan, onwaarschijnlijke berichten werden door een reeks andere al even onwaarschijnlijke berichten gevolgd.

Al deze berichten over het pauselijk vredesinitiatief werden door katholieke bladen tot hun juiste proporties teruggebracht door nogmaals te herhalen, dat het Vaticaan zich met het oog op de bedreiging van de vrede tot de verschillende regeringen had gewend om hen te polsen omtrent hun inzicht in de mogelijkheden, op vreedzame wijze verschillende controversen in Europa uit de weg te ruimen.

Totdat ook het Vaticaan zichzelf genoodzaakt zag deze overdreven berichtgeving tegen te spreken. En met deze tegenspraak vervloog bij velen de gekoesterde hoop op vrede en dacht men reeds dat de Paus, slechts bewapend met morele wapens, nogmaals te ideëel aan het werk getogen was.

Deze tegenspraak echter betekende niets anders dan dat de Paus de verantwoordelijke staatshoofden heeft willen wijzen op het grote gevaar, waarin de Europese politieke toestand zich bevond en op de grote en dringende noodzakelijkheid de vrede tussen de volken te handhaven. Er werd ontkend, dat de Paus zijn bemiddeling in een Europees conflict zou hebben aangeboden, dat hij een conferentie zou hebben voorgesteld of bereid zou zijn aan zulk een conferentie deel te nemen. Maar de tegenspraak van het Vaticaan beduidde niet, dat de Paus zijn bemoeiingen niet zou doorzetten en niet zou blijven ijveren voor de handhaving van de vrede.

Men heeft zich in die dagen wel afgevraagd, of het tijdstip dezer vredesbemoeiing wel juist gekozen was, daar enige weken tevoren de asmogendheden het voorstel van den president van de Verenigde staten van Amerika hadden afgewezen. Doch de beide vredesvoorstellen — dat van het Vaticaan en dat van den Amerikaansen president — kunnen niet met elkander vergeleken, noch naast elkander geplaatst worden, daar aan de bemoeiingen van Pius XII geen enkel materieel voordeel verbonden was. Daarbij kennen wij de reden niet, waarom de Paus juist in de eerste dagen van Mei zijn vredesactie begonnen is. Ook hier kan men slechts veronderstellingen maken.

En het is zeer goed mogelijk, dat een minister van een vreemde mogendheid, die de voornaamste staten van Europa afgereisd had, bij zijn bezoek in het Vaticaan de meer dan kritieken toestand van Europa aan den Paus bekend gemaakt heeft.

Zo kan men dan wellicht ook verklaren, waarom de minister van Financiën van deze zelfde mogendheid enige weken later door de Paus en de Kaardinaal-Staatssecretaris in een langdurige audiëntie ontvangen is, terwijl het toch niet tot de gewoonte van dePaus behoort aan ministers van Financiën langdurige audiënties te verlenen.

Bij het bestuderen van de berichtgeving over het vredeswerk van de Paus behoort men ook meningen recht te zetten, die onverantwoordelijke bladen bij vele van hun lezers ingang hebben trachten te doen vinden. Zodra men vernam, dat de Pauselijke Nuntius te Berlijn een bezoek aan Hitler gebracht had, schreeuwde men reeds: „de Paus onderwerpt zich aan Hitler". En toen men de eigenlijke reden van het bezoek vernam, hulde men zich in een beschamend stilzwijgen. Maar weldra had men een tweede beschuldiging tegen het Vaticaan gevonden, n.l.: „de Paus wil Polen verraden, om een schoon voetje bij Hitler te verkrijgen". Dit kon men in de eerste dagen van Mei in de communistische pers lezen. Hoe leugenachtig deze aantijging is, kan men onmiddellijk inzien, als men bedenkt, dat de Kerk toch nimmer een Katholieke volksgroep als de Poolse eenzelfde lijdensweg zou willen opleggen als de Duitse katholieken reeds hebben afgelegd. Deze aantijging is ook zeer dom, want het Vaticaan zal niet licht een nieuw Concordaat met het Derde Rijk aangaan, zonder daadwerkelijke en overtuigende bewijzen in handen te hebben, dat het nieuwe Concordaat waarlijk een Concordaat zal zijn.

Dat 's Pausen diplomatieke bedrijvigheid zeker zeer grote resultaten heeft behaald, blijkt wel heel duidelijk uit de huidige verhouding tussen het Vaticaan en Italië.

Men kent de scherpe verhouding der Italiaanse regering tegenover het Vaticaan, inzake de Katholieke Actie. Een groep van fascistische hoofdmannen onder aanvoering van Farinacci heeft lange tijd voor het ideaal gestreden: geen leden der Katholieke Actie in de fascistische verenigingen en vooral jeugdgroepen, met het gevolg, dat vele katholieke jongelingen geen Italiaan meer zouden zijn. Aan deze latente strijd is een einde gekomen nu Pius XII de leiding der Katholieke Actie heeft toevertrouwd aan een commissie van drie Kardinalen, die aan het hoofd van een Italiaans bisdom staan, n.l. aan de Kardinalen-Aartsbisschoppen van Palermo, Genua en Venetië. Door deze reorganisatie heeft Pius XII daadwerkelijk willen tonen, dat Katholieke Actie betekent katholiek, geestelijk leven zonder de minste zweem van streven naar politieke doeleinden. Onlangs heeft de Paus in 'n langdurige audiëntie den Italiaansen minister van Onderwijs, Z. Ec. Bottai, ontvangen, waarna de minister nog een uur lang bij den Kardinaal Staatssecretaris vertoefd heeft. Enige dagen na deze audiëntei is de commissie der drie Kardinalen voor de Katholieke Actie in het Vaticaan bijeen geweest. Op deze bijeenkomst volgde een verklaring in de Osservatore Romano, waarin men vernam dat de Italiaanse regering artikel 43 van het Verdrag van Lateranen trouw zal nakomen, alsmede de overeenkomst van 1931 betreffende de Katholieke Actie, terwijl men de verzekering heeft dat de leden van de Katholieke Actie het zich als een plicht rekenen goede staatsburgers te zijn.

Ook wat Spanje betreft zijn er tekenen, die wijzen op grote toenadering tot het Vaticaan. Wij wijzen hierbij slechts op de herhaaldelijk door Franco gegeven verzekeringen en op de verklaring door minister Serrano Suner afgelegd na zijn bezoek aan het Vaticaan, dat een Spanje zonder katholicisme niet denkbaar is.

En als de Paus dan zelf in zijn sublieme toespraak, op 2 Juni j.l. op zijn naamfeest aan het H. College van de Kardinalen kon zeggen, dat hem de weg was opengelaten tot nieuwe bemoeiingen en nieuwe ijver, dan moet men God danken, dat Hij aan zijn Kerk een Opperherder gegeven heeft, die van zijn wapenspreuk: „Vrede door gerechtigheid" een levenstaak maakt.

NEDERLAND EN DE H. STOEL

Zeker na besprekingen met het Vaticaan en vermoedelijk, zoals de berichten zeggen, wel op initiatief van het Vaticaan, hebben België en Nederland stappen genomen voor bemiddeling in deze geweldige crisis.

België en het Vaticaan: een heel normale verhouding. Maar Nederland en het Vaticaan?

Hoe heeft onze Koningin dit contact gekregen met het Vaticaan?

Men ziet dat door deze gebeurtenis, onze vertegenwoordiging bij de H. Stoel, voor de tweede keer binnen enkele maanden weder heel actueel geworden is.

Waarom werd tijdens de wereldoorlog het gezantschap bij den Paus weer hersteld? En waarom kon dit geschieden onder een links georiënteerde regering en met instemming van vele niet-katholieken? De reden was dat men in het Vaticaan — volkomen terecht — een hoge zedelijke en geestelijke macht erkende, een wereldmacht, wier streven was gericht op het beëindigen van de moorddadige krijg, een vredescentrum in de meest volstrekte zin des woords. De bemoeiingen van den Paus hebben helaas, niet de weerklank gevonden, welke men er van verhoopte; de oorlogshartstocht, eenmaal ontketend, was niet te temmen, en tot het bittere einde toe duurde de strijd. Maar zonder gevolg en onvruchtbaar waren de pauselijke bemoeiingen toch niet gebleven. Allerminst. Want voor de slachtoffers van de strijd op het slagveld, in de gevangenenkampen en bij de burgeroorlog is door die bemoeiingen ontzaglijk veel leed weggenomen, of althans verminderd. En er valt niet aan te twijfelen, of geheel het optreden van Paus Benedictus, en niet in de laatste plaats zijn concrete vredesvoorstellen van 1917, hebben er in ruime mate toe bijgedragen in wijde kring een geest te wekken, die zich afkeert van het geweld en het recht als grondslag der betrekkingen tussen de volken wil zien aanvaard.

Het werk van Benedictus XV is voortgezet door Pius XI en terstond bij het aanvaarden zijner regering trad Paus Pius XII in hun voetspoor.

Het zijn niet alleen de katholieken, die dat getuigen. Ook andersdenkenden erkennen in Hem, die zovele jaren met Zijn Voorganger in nauwe verbinding stond, een werker voor de vrede, een souverein, die met zijn hoge geestelijke autoriteit het oorlogsgevaar tracht te bezweren, en de wereld te behoeden tegen een herhaling van de gruweljaren 1914—'18.

Dat men grote verwachtingen van Hem koestert, kwam in tal van niet-katholieke bladen tot uiting. In Nederland evenzeer als in het buitenland.

„Wij willen hopen", schreef o.m. het „Handelsblad", „dat de nieuwe Paus, nu de hoogste belangen der mensheid, die van humaniteit en vrede, aan één stuk door op het spel staan, de kracht zal vinden om het zijne tot de redding daarvan bij te dragen. En dat hij met beleid en onversaagdheid die hoge waarden zal weten te beschermen en te redden, die helaas in onze tijd in groter gevaar zijn dan ooit te voren".

In dezelfde geest schreven andere liberale bladen. En van waardering en vertrouwen getuigde ook — om nog slechts één citaat naar voren te brengen — een beschouwing in de chr. historische „Nederlander" met deze passage: „Van Pius XI wist de wereld, wat zij aan hem had, van Pius XII kan zij weten, wat zij naar alle waarschijnlijkheid aan hem krijgt. En dat zal dan ook wel de reden zijn, dat de kardinalen ditmaal zijn afgeweken van de gewoonte: een kardinaal-staatssecretaris niet tot Paus te kiezen, maar juist nú deze de meest geschikte achtten om het werk van den gestorven Paus voort te zetten".

Aan deze voortzetting valt inderdaad niet te twijfelen. Maar daarnaast staat ook dit vast, dat het Vaticaan thans een niet minder belangrijke factor voor het vredeswerk is, dan tijdens de regering van Pius XI en Benedictus XV.

Er bestaat dus voor elk land dezelfde reden als toen, om betrekkingen te onderhouden met de H. Stoel. Terwille van het herstel van de vrede hernieuwde Nederland in 1915 zijn gezantschap bij den Paus. Maar kan dit motief niet evenzeer gelden voor het bewaren van de vrede, die bij de tegenwoordige verwikkelingen zo groot gevaar loopt? De betekenis van het Vaticaan in 1915 door de ministers Cort van der Linden en Loudon als wereld-centrum en internationale „luisterpost" erkend, is onder geen enkel opzicht verminderd. Veeleer kan men zeggen, dat de betekenis nog is toegenomen in de waardering van velen, die buiten de Kerk staan, en ook door het feit, dat de wereldlijke souvereiniteit, zij het dan voor een klein gebied, is hersteld. „De Vaticaanstad", schreef kortelings de „Prov. Overijsselse en Zwolse Courant", „is een kleine wereldlijke staat, en uit dien hoofde kan men het onderhouden van diplomatieke betrekkingen als juist betogen. Er is nu een formele reden voor aan te voeren".

Dit schreef een niet-katholiek blad. En het liet daarop volgen: „Belangrijker echter is een andere reden en wel deze, dat er op het ogenblik weer een toestand is ontstaan, die in verschillend opzicht gelijkt op die tijdens de wereldoorlog. Er wordt geen oorlog gevoerd, maar de tegenstellingen zijn vele en diepgaand tussen de mogendheden. En ook nu weer zal de Paus belangrijke werkzaamheid kunnen ontplooien in het belang van een betere verstandhouding onderling in het belang van het behoud van de vrede, zoals toen tot het herstel van de vrede. Maar voorts zijn er zoveel gebieden, waar het pauselijk gezag zich kan doen gelden, dat men zich kan voorstellen, dat een Staat het van belang acht, zich bij het Vaticaan te doen vertegenwoordigen."

Met deze redenering moet eigenlijk eenieder, die redelijk en nationaal denkt, accoord gaan. Zij geldt niet enkel voor de katholieken, ofschoon ze uiteraard in het katholieke hart ook nog een zeer gevoelige snaar doet trillen. Maar zij is aanvaardbaar voor iederen Nederlander. Het is bekend, dat zowel in 1871, als in 1925 de schrapping van de post voor het Nederlandse gezantschap bij de H. Stoel, behalve bij de katholieken, ernstige tegenstand ontmoette bij niet-katholieke ministers en een aantal niet-katholieke afgevaardigden. Dat de betreurenswaardige stemming over het dwaze amendement-Kersten werd beïnvloed en veroorzaakt door politieke bijbedoelingen, wat haar zuiverheid te niet deed. Niets natuurlijker derhalve, dan dat de wens is opgekomen en uitgesproken, om ongedaan te maken wat toen geschiedde.

De katholieken zullen daarbij echter het standpunt handhaven, dat zij steeds ten aanzien van deze belangrijke zaak hebben ingenomen; zij verlangen een diplomatieke vertegenwoordiging bij de H. Stoel voor het belang en de eer des lands, zoals in het eerste partijprogram van 20 October 1896 uitdrukkelijk werd verklaard.

En wat zij niet willen, noch dulden is, dat met deze gewichtige aangelegenheid een politiek spelletje wordt gespeeld, of iets wat daarop lijkt, met al de risico's daaraan verbonden. Een herhaling van wat in 1925 gebeurde, mag niet meer voorkomen. Zo min voor de eerbied welke wij den Paus verschuldigd zijn, als voor het belang en de waardigheid des lands. Voor het herstel van het Nederlandse gezantschap bij het Vaticaan moet als voorwaarde gelden, dat het duurzaam zij en, evenmin als welk ander gezantschap ook, buiten de partijstrijd blijve.

Ook op dit punt kunnen wij het beleid en de wijsheid van dr. Schaepman bewonderen. Toen in 1888 het eerste rechtse ministerie geconstitueerd was en de samenwerking der Christelijke partijen vaste vorm had aangenomen, gingen er onder ons stemmen op, die van het herstel der missie bij het Vaticaan gewaagden. Die stemmen klonken in den beginne niet luid; maar zij werden luider naarmate er in onze partij meer verzet tot uiting kwam tegen de samenwerking met de anti-revolutionnairen. En men gaf te verstaan, dat wij door een herstel van een gezantschap ook het herstel der tijdelijke macht zouden bevorderen.

Het was een teer punt. Teer, omdat de katholieken nauwelijks een vierde van het aantal kamerleden telden; teer ook, omdat de samenwerking nog

maar sinds kor,t haar beslag had ge-kregen en met voorzichtig overleg aan haar consolidatie moest worden voortgebouwd. Zoveel mogelijk diende te worden vermeden, dat de liberalen en antipapisten materiaal konden verzamelen, om het „monsterverbond" te bestoken. En men kan er wel zeker van zijn, dat wanneer toen de katholieken onmiddellijk met de eis en het voorstel voor de dag waren gekomen, om weer een diplomatieke vertegenwoordiger bij den Paus te accrediteren, zich, onder andere omstandigheden, zou hebben herhaald, wat in 1871 was geschied, en een voorspel zou zijn geleverd van de jammerlijke vertoning in 1925.

Schaepman wenste te deze aanzien geen risico te lopen. Hij dacht er niet aan de H. Stoel en het land bloot te stellen aan de mogelijkheid, of liever de waarschijnlijkheid, om niet te zeggen de zekerheid, van een mislukking. En het was jammer, dat niet alle katholieken dit evengoed inzagen en even zuiver aanvoelden, als hij. Men rekende hem tot grief aan, wat niet anders was dan wijze en gerechtvaardigde voorzichtigheid, door eerbied voor de H. Stoel ingegeven. En toen hij in de protestmeeting van 17 December 1888 te Utrecht gezegd had, het herstel der wereldlijke souvereiniteit van een wonder te verwachten, maakte men hem dit tot een ernstig verwijt, en zag men daarin slechts de toeleg, om het kabinet te vrijwaren tegen „aanzoeken tot het herstel van de Nederlandse legatie bij het Vaticaan"...

De omstandigheden hebben zich sindsdien aanmerkelijk gewijzigd. De katholieken zijn het trouwens spoedig eens geworden ten aanzien van het gezantschap, zoals uit bovenstaande herinnering aan het program van 1896 blijkt. En de situatie is thans een geheel andere, dan die aan het einde der vorige eeuw. Maar onwrikbaar blijft, naast ons verlangen naar herstel van onze vertegenwoordiging bij de H. Stoel, de eis, dat dit herstel niet in de een of andere zin een politiek ruilmiddel mag zijn, of worden neergehaald tot een element in de strijd over partijverhoudingen.

Zo ooit, dan blijkt in deze dagen van internationale spanning en onzekerheid, hoezeer de wereld behoefte heeft aan de geestelijke en zedelijke macht van het pauselijke Rome. Koos men den Paus tot scheidsrechter, hoe spoedig zou voor alle benauwende vraagstukken een bevredigende en onpartijdige oplossing worden gevonden, tot heil der wereld. Het gemis aan de niet gevraagde medewerking van den H. Vader, is ongetwijfeld als een der voornaamste oorzaken, zo niet de voornaamste, van de Volkenbondsdecepties aan te merken. En wat is er terecht gekomen van de Vredesconferentie te Den Haag in 1899, waartoe de Paus niet was uitgenodigd?

Dat onze regering het gaarne anders had gezien kon men opmaken uit een schrijven van H. M. de Koningin aan Z. H. Paus Leo XIII, waarvan in de laatste zitting der Conferentie voorlezing werd gedaan, en waarin de zedelijke steun voor het grote werk des vredes van Zijne Heiligheid werd verzocht.

Het was een waardevolle erkenning van 's Pausen hoge betekenis in de internationale verhoudingen. En nog krachtiger sprak deze erkenning, toen tijdens de wereldoorlog, opnieuw een gezantschap bij de H. Stoel werd gevestigd.

Wat de Paus toen was, is Hij nog; en niet minder dan toen heeft de wereld zijn zedelijke steun, zijn hulp en bijstand nodig.

Alleen het anti-papisme kan daarvoor de ogen gesloten houden, en weigeren te erkennen, dat een geregeld en duurzaam contact met het Vaticaan moet worden gevorderd „voor de eer en het belang des lands".

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Gisterenmorgen vroeg werd door de verschillende uitzendstations gemeld, dat dan toch ten slotte waar geworden was, wat dagen lang gevreesd was: Duitsland was met vier legers Polen binnengetrokken.

Donderdagavond maakte Duitsland door de Radio bekend, dat in de onderhandelingen met Engeland, deze laatste Maandag zijn diensten had aangeboden, welke Dinsdag door Duitsland waren geaccepteerd: dat aan het verzoek dat Polen onderhandelaars zou sturen niet was voldaan en Duitsland reeds twee dagen op antwoord wachtte: de 16 eisen welke Duitsland had, waren daarbij gesteld.

O.a. bevatte deze aansluiting van Danzig bij het Rijk een plebisciet in de corridor, een internationale commissie tijdens dit plebisciet, vrije spoorlijn naar Oost Pruisen.

Uit de Engelse Radio bemerkten we wel, dat wat de Duitse Radio mededeelde, niet heel juist was en dat Polen en Engeland eerst uit de Duitse radiozender van deze eisen hoorden.

Hitler heeft op 1 Sept. 's morgens de Rijksdag bij elkaar geroepen, en zijn verklaring afgelegd, dat tegenover geweld, Duitsland geweld zou plaatsen, waarbij 4 legers Polen zijn binnengerukt. Van Oost-Pruisen, van Opper Silezië, van Tsjecho Slowakije en van Duitsland.

Danzig werd door Förster aan Duitsland overgegeven. Gdynia de Poolse haven geblokkeerd, terwijl de Duitse vloot in de Baltische Zee ligt geconcentreerd.

Vliegmachines bombardeerden in de morgen 4 steden en 9 dorpen.

Momenteel (Vrijdagmorgen) vergaderden nog Engeland en Frankrijk en hebben tegen de namiddag de parlementen bij elkaar geroepen.

Het gaat met de wereld zoals met de individuele mens: „ups and downs" en meestal meer downs dan ups!

Er zijn tijden in het menselijk leven en in de menselijke samenleving, dat de toestand bevredigend kan worden genoemd. „Het gaat wel", antwoordt men, als naar de omstandigheden wordt gevraagd.

Ook in de samenleving „gaat" het soms.

Er zijn wel altijd zorgen en noden overal en te allen tijde, maar het is te houden, in sommige tijden. Gaan wij nu eens, overzichtelijk, een eind terug in de geschiedenis, dan zien we in het laatst der 19e eeuw, in 1870, de korte, doch hevige worstelstrijd tussen twee landen Duitsland en Frankrijk. Vier en veertig jaar later zou men deze strijd herhalen, maar veel hardnekkiger, langduriger en uitgebreider.

Europa niet alleen, maar de gehele wereld, bloedde uit duizenden wonden. Het was een droeve, mens-onterende tijd en toen in de herfst van 1918 de Vrede eindelijk was getekend, werden zware zuchten vernomen van droefenis en opluchting. De wereld nam zich vast voor, dat zó iets vreselijks niet meer voor mocht komen.

De Vredesbewegingen bloeiden overal op. Goede voornemens werden gemaakt, goede besluiten genomen en goede daden gesteld. Edoch, de laatste jaren laten weer een heel ander beeld zien. Het kan niet ontkend worden, dat, met het optreden der dictators, de oorlogsdreiging weer zeer dichtbij is gekomen. Deze dictators hebben ten opzichte van hun land krasse daden gesteld en niet al deze daden zijn te veroordelen of af te keuren. In Italië b.v. werden orde gebracht en discipline.

Mussolini herstelde de maatschappelijke hiërarchie, die nodig is om het leven te doen vlotten, op behoorlijke wijze. Hij was echter ook helaas een der eersten, die brak met het Volkenbondssysteem en internationaal zijn eigen weg ging. (Abessinië — Albanië).

Andere landen volgden in deze richting, die de verkeerde is.

En nu na maandenlange dreiging van geweld is de oorlog uitgebroken.

Zo verschrikkelijk was deze dreiging van het geweld, dat er thans nog een zekere ontspanning is ontstaan.

Want het was een „prettige" wereld, waar men, als beschaafd mens, in leven moest!

De sombere dreiging werkte ook zeer schadelijk op het zakenleven in alle landen.

Zij was als een ontzaggelijke domper, die alle energie en optimisme verkleine en te niet deed.

De ene partij riep: „Niet onze schuld, want we hebben geen levensruimte voor al onze mensen; de andere zeiden: niet onze schuld, want wat we eerlijk bezitten, geven we niet af. Zo was het probleem moeilijk en duister.

President Roosevelt gaf de goede raad, om een wereld-conferentie te beleggen, ten einde aanwezige problemen onder de ogen te zien en zo mogelijk op te lossen.

De hongerigen naar ruimte waren reeds bij voorbaat „tegen", zodat ook hier weer moeilijkheden rezen en onoverkomenlijke bezwaren.

En toch was de raad van President Roosevelt de enig goede weg, om uit de ellende en de dreigingen te geraken. Men volgde de raad niet op, en nu heeft men oorlog.

Ach, arm Europa, arme wereld!

Wie zich de wreedheid van een moderne oorlog realiseert, zal zijn hart vasthouden als hij denkt aan wat er nu gebeurt. We zien de verschrikkingen, de pijnen en ellenden voor ogen van de oorlog, die geweest is.

Deze zal véél erger zijn.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

HET DUITSE LEGER IN OORLOGSTIJD.

Hitler heeft gisterenmorgen in een Radiorede het uitbreken van de oorlog bekend gemaakt. Heel duidelijk was de rede niet te verstaaan. Het was een overschreeuwen van de microphoon, die aan het gesprokene niet ten goede kwam.

Maar Hitler zeide zo iets, dat hij ook mee zou trekken in zijn korporaalspak van 25 jaar geleden.

En hiermee heeft hij een probleem aangeraakt.

In een telegram van 31 Aug. lezen wij nog:

De nazi-leiders hebben zich vandaag ernstig druk gemaakt over de vraag, wat voor militaire titel Adolf Hitler nu wel moet hebben, nu de oorlog op het punt van uitbreken staat. In zijn positie van Leider, van Rijkskanselier is hij chef van het gehele Duitse leger, doch militair gesproken is Hitler tenslotte niet meer dan corporaal. Indien de oorlog mocht uitbreken is Hitler van plan zelf de leiding te nemen van het leger en met het oog hierop moet hij een titel hebben. Men wijst er op, dat in deze titel de carrière van Hitler tot uitdrukking moet komen. Hij vertegenwoordigt de nazipartij en de politieke aspecten van Duitsland in het leger. Men suggereert, dat een titel als Mussolini voert, de juist zou zijn.

Tot zover het telegram:

De Duitse regeling over het probleem van het opperbevel dateert — zoals bekend is — van 4 Februari 1938. Op deze gedenkwaardige dag werden de opperbevelhebbers van de Duitse weermacht, generaal veldmaarschalk von Blomberg en generaal von Fritsch op pensioen gesteld. Waren deze mensen te oud geworden? Was er mogelijk onvoldoende strategische kennis van deze personen aan het licht gekomen? Het antwoord moet ontkennend luiden. Maar de reden van hun ontslag was van geheel andere aard.

Er was in Duitsland namelijk een nieuwe veldheer in spé, Hitler, die zichzelf proclameerde tot opperste bevelhebber van de Duitse weermacht. Formeel was hij dit tevoren ook, maar het was tot dan toe bij de „vorm" gebleven", en formeel was het ook zo, dat von Blomberg en von Fritsch de legerleiding in handen hadden bij de gratie van Hitler.

Generaal Wilhelm Keitel werd nu benoemd tot chef van het opperbevel van de weermacht. Niemand waagde het, hier een woord tegen in te brengen, hetgeen overigens niet zoveel verwondering kan baren. Wel was er een min of meer gerechtvaardigde twijfel aangaande de strategische kennis van generaal Keitel gerezen, maar anderzijds was deze twijfel ook ten opzichte van Von Blomberg en Von Fritsch gerechtvaardigd. Von Blomberg en von Fritsch waren destijds nog door von Hindenburg in hun hoge positie benoemd, en dit was ook de reden, dat zij zich niet bij alle wensen van Hitler wilden neerleggen, en meer durfden te zeggen in militaire aangelegenheden, dan Hitler lief was. Zij beschouwden Hitler niet als de bijna almachtige Führer, maar als een burgerlijke autoriteit die in militaire aangelegenheden dilettant was.

Niet alleen in buitenlandse kringen, ook in het Derde Rijk zelf, heeft men zich afgevraagd of Hitler voor de vorm het oppercommando op zich nam, of dat het werkelijk — zonder noemenswaardige scholing — het opperbevel in een zo gecompliceerd conflict als de oorlog tegenwoordig is, wil dragen.

Zou iemand werkelijk in staat zijn, op verantwoordelijke wijze het opperbevel te dragen als hij zich geheel en al verlaten moet op raadgevingen van anderen? En dan spreken wij nog niet eens over de vraag, of Hitler genegen is zich door anderen te laten leiden! Over deze kwestie heeft men geruime tijd in het onzekere verkeerd. Velen meenden, dat het werkelijk niet de bedoeling van Hitler zou zijn, om zelf actief de oorlog te leiden. Deze menig bedoelde geen geringschatting te zijn! Men kan een zeer goed politicus zijn zonder strategische scholing. En niemand zal tegenspreken, dat het juist een daad van de allergrootste politiek is, als men een voornaam gebied — waarop men zelf niet goed thuis is — aandeskundigen overlaat.

Professor Goudriaan zal in Nederland ook een spoorboekje raadplegen, als hij met de trein gaat, en toch is hij directeur an de spoorwegen! En als er een lek is in de waterleiding, dan is het niet de dircteur van de landswatervoorziening, die het euvel komt herstellen, maar een eenvoudige loodgieter of fitter. Dit betekent geen geringschatting voor den directeur van de spoorwegen en evenmin voor den directeur van de waterleiding. Voor zover men echter uit diverse berichten moet constateren, staan de zaken in het Derde Rijk blijkbaar anders. Typerend voor deze zienswijze is het volgende:

„Onlangs is bij de uitgeverij „Die Wehrmacht" in opdracht van het Opperbevel van de Weermacht onder de titel „Wir marschieren für Grossdeutschland" een boek verschenen van de hand van Teske, een officier van de persafdeling in het oppercommando, die ook zitting heeft in de Generale Staf. In dit boek worden de aanspraken van Hitler op de algemene leiding in oorlogstijd onomwonden tot uiting gebracht. De inhoud van het boek is er geheel op gericht Duitsland er op voor te bereiden, dat Hitler niet alleen op politiek maar ook op militair gebied de leiding geheel in handen wil houden.

Het mag wellicht wel enige verwondering wekken, dat dit boek niet zonder kritiek is ontvangen. De kritiek is afkomstig van den ex-luitenant generaal Wilhelm Marx, eertijds inspecteur van de artillerie in het Duitse leger, een van de weinige niet gelijkgeschagelde schrijvers in Duitsland en bovendien een erkend militair criticus.

De kritiek verscheen in het „Militärwochenblatt" en is vanzelfsprekend min of meer in bedekte termen gesteld. Wilhelm Marx schrijft, dat zowel Frederik II, Napoleon als de oudere Moltke zich dikwijls en ernstig vergist hebben bij de keuze van hun legerleiders.

Het is bijna onmogelijk in vredestijd te zien, wie de beste opperbevelhebbers in oorlogstijd zullen zijn. De voornaamste passages van deze kritiek zijn echter niet afkomstig van Wilhelm Marx zelf, maar van Generaal Wetzell, de hoofdredacteur van het „Militärwochenblatt", generaal van de infanterie op non-actief, vroeger de eerste medewerker van Ludendorff in de Opperste Legerleiding. Onder het artikel van Wilhelm Marx plaats deze Wetzell nog een voetnoot, waarin hij zijn vriend steunt en er de nadruk op legt, dat men een aantal personen van de Generale Staf speciaal moet opleiden om er in tijd van oorlog de beste uit te kiezen. Zonder deze opleiding zou geen enkele bevelhebber iets presteren. Voor de veldheer Hitler, zijn deze woorden weinig bemoedigend!

Duidelijk is hierbij tot uiting gekomen, dat degenen, die het meest ervaren zijn op het gebied van het Duitse leger, met een zorgenvol hoofd de toekomst tegemoet zien.

En het is begrijpelijk, want voor experimenten in oorlogstijd moet een volk dikwijls zeer lang boeten......

S.K.K. „ST. ALOYSIUS".

Het Bestuur van de Vereniging roept al hare leden op ter bijwoning van de Algemene Vergadering, welke gehouden zal worden op Dinsdag 12 Septe. a.s. in het Clubgebouw om 7.30 uur n.m. precies. Hierbij zal de afkondiging der statuten plaats vinden.

Besef het belang van uw vereniging en kom op de vergadering, draag dus het Uwe bij tot bloei van de vereniging.

Het Bestuur.

S.S. „COSTA RICA"

Het s.s. „COSTA RICA" wordt a.s. Zondagmiddag om 12 uur te Curaçao verwacht, komende van Europa en vertrekt Dinsdagmorgen om 6 uur naar Barranquilla en de andere havens.

Heden overleed plotseling te Luik onze lieve Echtgenoote, Moeder, Dochter en Zuster

Mevrouw Germaine van Putten geb. Ledoux.

Mede namens de familie
C. van Putten, Curaçao.
E. Ledoux, Luik.

Eenige kennisgeving.
Bezoeken kunnen niet worden afgewacht.

Curaçao, 30 Augustus 1939

EMMASTAD.

EMMASTAD.

SPORTCLUB „ASIENTO".

Voetbal.

Zondag 3 September oefenwedstrijd op het terrein Rio Canario ,aanvang 4.30 n.m.,
„ASIENTO" I — „HERCULES" I
Opstelling „ASIENTO"
Nieuwkerk
v. Tongerloo de Nieuwe
Rigaud Wolf Goedhart
Robbers Dussel Kroon Oostlander de Jong
Res.: Houting, de Boer.

SPORTCLUB „ASIENTO".

Tennis.

Zaterdag 2 September oefenpartij voor de Olympiade:
Aanvang 4.30.
Baan I Schnepper — Breedveld
Koster — Rosenthal
Baan II Jankoegt/v. Kakem
Zaaijer/Vromans

AANKOMENDE PASSAGIERS.

Per s.s. „COSTA RICA" d.d. 3 September 1939 (Van Europa).

Echtgen. M. C. Braam (CSM) Negropont 119-A; Gezin J. Hesper (CSM) Negropont 134-A; E. P. J. Kroos en gezin Rio Canario 390; C. A. van Meeteren en echtgen. Rio Canario 303; L. Opschoor en gezin Rio Canario 356; N. Sjerp en gezin Negropont 34-B; Gezin K. v.d. Wolf Negropont 82; Gezin H. J. Mense Suffisant; Gezin G. J. Schoonen Groot Kwartier 15.

VERTREKKENDE PASSAGIERS.

Per m.s. „CORDILLERA" dd. 1 September 1939 (Naar Europa).

C. den Boef (maandgelder); M. H. Fuchslin en gezin; A. Landenga (maandgelder); H. C. van Gellekom; C. Ketting; A. Leeuwensteyn; F. A. v.d. Pas.

Per s.s. „COSTA RICA" dd. 4 September 1939 (Vacantiereis).

A.J. Muskens en gezin.

CURACAO.

ONDERSCHEIDINGEN.

Bij gelegenheid van Koninginsverjaardag zijn de volgende personen op Curaçao onderscheiden:

Tot officier in de Orde van Oranje Nassau Mr. C. Suthoff, president van het Hof van Justitie. De heer J. H. Sprockel, voorzitter van de Staten van Curaçao. De heer W. Gouw, havenmeester alhier, en Pastoor Hendriks op Aruba. De heren Edw. Senior, J. W. P. Peiliker en Mortimer Correa werden benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau. De Heer C. Holstein ontving de gouden medaille in de orde van Oranje Nassau, de heren P. P. Silie te Bonaire en Angel Hanst te Curaçao ontvingen beiden de bronzen medaille ,evenals mejuffrouw Attalida.

Wij wensen allen met deze Koninklijke onderscheidingen van harte geluk.

OPENING VAN DE DIENST CURAÇAO—TRINIDAD—PARAMARIBO.

De Hoofdvertegenwoordiger der K.L.M. deelt ons mede, dat Maandag, de 4de September a.s., te 9.30 uur v.m. het eerste vliegtuig, dat de geregelde dienst Curaçao—Trinidad—Paramaribo onderhoudt, van het vliegveld Hato zal vertrekken.

Naar aanleiding van hun verzoek, heeft Zijne Excellentie de Gouverneur hen toegezgd om aanwezig te zijn bij de opening van deze nationale luchtverbinding, welke wij hopen er toe zal bijdragen het contact tussen de beide delen des Rijks op dit Continent te bevorderen.

POST.

De Postdirecteur deelt ons mede, dat met ingang van de 1ste September 1939 er twee tarieven zullen worden ingevoerd voor luchtbrieven naar Suriname en wel:

Per K.L.M. direct *f* 0,15 per 5 gram of gedeelte.

Via Venezuela per P.A.A. *f* 0,20 per 5 gram of gedeelte.

De sluiting van de mail per K.L.M. zal plaats hebben **elke Maandag om 8.15 a.m.** (aangetekende stukken en postwissels Zaterdagmiddag) terwijl de sluitingen via Venezuela per P.A.A. gesteld zijn op **Maandag 8.30 a.m.** en **Donderdag 8.30 a.m.**

Het verdient aanbeveling op de brieven te vermelden „via K.L.M." of „via P.A.A."

M.S. „COLOMBIA".

Het hoofdagentschap van de K.N.S.M. deelt ons mede, dat het ms. „COLOMBIA" dd. 30 Augustus j.l. van Trinidad naar Barbados is vertrokken en vervolgens de reis naar Europa zal voortzetten.

CURAÇAO WORDT VICARIAAT. 1842.

Paus Gregorius XVI ijverde veel voor de missiën, zodat hij soms ook „de Missiepaus" genoemd wordt. Vooral Amerika had zijn aandacht. In het jaar 1839 sprak hij nog eens zeer uitdrukkelijk zijn afkeuring uit over de nog altijd bestaande slavernij. Paus Gregorius richtte wel meer dan 70 Vicariaten op. Om enkele voorbeelden uit de buurt te nemen, zo Jamaica in 1837 en ook in dat zelfde jaar Brits Guyana.

Beschouwt men een bepaald land als een appart missiegebied, dan wordt er door de kerkelijke overheid een apostolisch prefect over aangesteld. Dit was voor Curaçao reeds lang het geval, viel het vroeger altijd nog onder het bisdom Caracas, later wordt het beschouwd als een apart missiegebied. De eerste die zich apostolisch prefect van Curaçao noemt, is een Franciscaan, die uit Holland naar hier komt, een zekere Pater Maubach. Hij kwam op Curaçao in het jaar 1768. Een apostolisch prefect heeft doorgans niet de bisschoppelijke waardigheid. Dit geschiedt wanneer het missie-gebied verheven wordt tot Apostolisch Vicariaat. Het is dan nog niet een zelfstandig bisdom. Zo is dan b.v. de Apostolisch Vicaris niet bisschop van zijn eigen Vicariaat, maar in naam Bisschop van een Bisdom uit de oude tijd, wat niet meer bestaat. Zo is b.v. de tegenwoordige Apostolisch Vicaris, Bisschop van Eleutherne, een bisdom, wat niet meer bestaat. Ook heeft een Vicariaat nog niet zijn eigen seminarie, etc. De verheffing van Curaçao tot Vicariaat was mogelijk geworden door het verdrag ,dat Koning Willem II sloot met Paus Gregorius, waarin te lezen staat: „Het zal de Koning aangenaam zijn, dat de Paus, indien het hem nuttig voorkomt, aan de kerkelijke oversten des Rijks en de apostolische prefecten der Nederlandse bezittingen de bisschoppelijke waardigheid verleent met de titel in partibus infidelium."

Mgr. Niewindt, tot dan toe prefect, ontving de pauselijke bul, waarin hij zijn verheffing tot bisschop kon lezen, de 20ste September 1842.

Reeds eerder had Mgr. Niewindt een brief van Paus Gregorius mogen ontvangen en met hoge lof over zijn werken en priesterlijke deugden.

Mgr. Niewindt dacht er eerst over om naar Amerika te vertrekken en zich daar tot bisschop te laten wijden, maar daar hij in geen 16 jaar het vaderland terug gezien had, ging hij naar Holland. Zijn bisschopswijding zou met grote luister plaats hebben in zijn vaderstad Amsterdam: dat zou de eerste bisschopswijding zijn in Noord-Nederland sinds de Hervorming, maar ach, door een beweging van extreem protestantse richtingen, (hoeveel beledigingen hebben wij Katholieke Nederlanders al moeten verdragen), moest de wijding in stilte plaats hebben op het seminarie van Warmond.

Mgr. Niewindt werd tegelijk ook aangesteld tot Vicaris van Suriname, dat daarmee tegelijk ook tot Vicariaat verheven werd, doch Mgr. Niewindt gaf te kennen, dat het, naar zijn mening, wel vrijwel ondoenlijk zou zijn tegelijk de beide koloniën, Curaçao en Suriname te besturen, wegens de te grote afstand. Vele Surinamers zullen het niet weten, dat Mgr. Niewindt eigenlijk ook de eerste vicaris van Suriname is.

Na Mgr. kwamen er tot nu toe zeven apostolisch vicarissen. Aan toekomst-voorspellingen, wanneer Curaçao een bisdom zal zijn, zullen we ons maar niet wagen.

FILMBESPREKING.

„DODGE CITY" (Cinelandia).

In de tijd, toen in de Far West de postkoets nog met de trein in snelheid wedijverde, ontstond daar in de eindeloze vlakten een bloeiende stad, Dodge City.

Van alle kanten kwamen de gelukzoekers naar dit land van belofte, en al spoedig was Dodge City een stad zonder wetten, waar corruptie, schietten en moordpartijen aan de orde van de dag waren. „West of Chicago no law, west of Dodge City no God". Dat duurde zo geruime tijd, totdat Hatten (Errol Flynn) tot sheriff gekozen wordt, en hij met zijn mannen de strijd tegen de misdadigers aanbindt. En hij krijgt volop gelegenheid zijn bekende moed en koelbloedigheid te tonen, totdat na een spannend gevecht in een trein de onrustbstokers van de City geheel verslagen wordt, en er een tijd van rust en welvaart aanbreekt voor de stad. Een „happy end" in a covered waggon" als Flynn het liefste meisje uit Dodge City als beloning tot vrouw krijgt. De film is overal in zachte kleuren opgenomen, In het Journaal o.m. oefeningen van de Poolse luchtmacht...

„DROMENDE LIPPEN" (Roxy)

Een onverkwikkelijke film met een misselijk eind.

TEKST VAN HET KONINKLIJK BESLUIT

van 26 Augustus 1914 No. 122 tot voorkoming van vasthouding en prijsopdrijving van waren (P.B. 1914 No. 48) bedoeld in de Algemene Bekendmaking van 1 September 1939.

IN NAAM DER KONINGIN: DE GOUVERNEUR VAN CURAÇAO,

Van wege de Koningin de last ontvangen hebbende tot afkondiging van onderstaand Koninklijk Besluit:

Afschrift.
26 Augustus 1914
No. 122.

Wij WILHELMINA, bij de Gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 18 Augustus 1914, Afdeling B, No. 23;

Gelet op de artikelen 32, 48 en 139 van het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie Curaçao;

De Raad van State gehoord (advies van 25 Augustus 1914, No. 35);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 25 Augustus 1914, Afdeling B, No. 65;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Artikel 1.

In buitengewone omstandigheden, ter beoordeling van den Gouverneur, is deze bevoegd levensmiddelen, grondstoffen en levensmiddelen, huishoudelijke artikelen en brandstoffen, in de kolonie aanwezig, onmiddellijk en zonder enige formaliteit in bezit te nemen en te doen nemen.

De op grond van het vorig lid in bezit genomen waren worden zonder verwijl op de wijze door den Gouverneur te bepalen, ter beschikking gesteld ten behoeve van de bevolking der kolonie of van aldaar bestaande bedrijven, tegen prijzen door den Gouverneur vast te stellen.

De schadeloosstelling voor de in bezit genomen waren door de kolonie te betalen, wordt door twee schatters, elk afzonderlijk, geschat, en een bon voor het gemiddelde van die twee schattingen wordt aan den vroegeren houder der waren gegeven.

Het bedrag van deze bons wordt zo spoedig mogelijk uitbetaald.

De schatters worden door den Gouverneur, of ingevolge diens bijzondere of algemene machtiging op het eiland Curaçao door den Procureur-Generaal en op de andere eilanden door den betrokken Gezaghebber benoemd.

De wettelijke interessen der verschuldigde schadeloosstelling moeten van de dag der inbezitneming aan de onteigenden worden betaald.

Artikel 2.

Indien degene, onder wien de Gouverneur in het vorig artikel genoemde waren in bezit wil nemen of doen nemen, onmiddellijk ten genoegen van den Gouverneur aanbiedt zelf op door den Landvoogd goedgekeurde wijze die waren ter beschikking te stellen tegen prijzen, die de daarvoor door den Gouverneur bepaalde bedragen niet te boven gaan, kan de Gouverneur de inbezitneming opschorten.

De Gouverneur mag deze bevoegdheid tot inbeslagneming onder de door hem nodig geachte voorwaarden overdragen op het eiland Curaçao op den Procureur-Generaal en op de andere eilanden op den betrokken Gezaghebber.

Artikel 3.

Onder levensmiddelen zijn begrepen voedingsmiddelen voor dieren bestemd.

Artikel 4.

De Procureur-Generaal en de Gezaghebbers alsmede de door hen aan te wijzen ambtenaren zijn, eerstgenoemde op het eiland Curaçao, laatstgenoemden ieder in zijn ressort, te allen tijde bevoegd de uitlevering te vorderen van de in bezit te nemen waren. Zij, alsmede de hen op hun last vergezellende personen hebben te allen tijde vrije toegang tot alle plaatsen, waar redelijkerwijze vermoed kan worden dat zich de waren bevinden. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met behulp van de sterke arm.

Is de plaats tevens ene woning of alleen door ene woning toegankelijk en is de Procureur-Generaal of de betrokken Gezaghebber bij het binnentreden niet zelf tegenwoordig, dan moet een bijzondere of algemene schriftelijke last tot dit binnentreden worden getoond. Van dit binnentreden wordt proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 5.

Dit besluit treedt in werking met de dag van afkondiging in de kolonie.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's Gravenhage, de 26 Augustus 1914.

(get.) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën.
(get.) Th. B. Pleyte.

Overeenkomstig het oorspronkelijke,
De Secretaris-Generaal
bij het Departement van Koloniën,
(get.) Staal.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal
(get.) Staal.

Heeft de opneming daarvan in het Publicatieblad bevolen.

Gedaan te Willemstad,
de 29ste September 1914.
NUYENS.
De Gouvernements-Secretaris,
J. F. HAAIJEN.

Uitgegeven de 29ste September 1914
De Gouvernements-Secretaris,
J. F. HAAIJEN.

GEVONDEN VOORWERPEN.

Op het Hoofdbureau van Politie, kamer 10, zijn inlichtingen te bekomen omtrent de navolgende gevonden

Een bril in etui; twee heren polshorloges; een heren zakhorloge; een pak sigaretten.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

LAATSTE BERICHTEN.

Gisteren heeft Chamberlain in het Engelse Parlement een schitterende rede gehouden over de internationale toestand, een rede die mijlen ver uitstond boven de hysterische rede van Hitler.

Chamberlain wees nog eens op Hitlers onwaarheid, en zeide dat Duitsland's 16 punten eerst Donderdagavond uit de radio, zowel aan Polen als Engeland bekend werden. Nog vóór dat Polen in de gelegenheid was een onderhandelaar naar Berlijn te sturen, was Duitsland Polen binnengetrokken.

Engeland en Frankrijk hebben gisteren een ultimatum gezonden, dat wanneer Duitsland niet onmiddellijk zijn agressieve houding tegenover Polen zal staken en zijn troepen terugtrekken, zullen zij geweld tegenover geweld stellen.

Onder de oorlogsmaatregelen in Duitsland behoort ook een straf met gevangenisstraf op het luisteren of vertellen van buitenlandse radioberichten!!!

Gisterenavond vernamen we uit de Radio, dat Engeland aan Nederland heeft medegedeeld, dat wanneer Nederland er prijs op stelde, Engeland de verklaring wilde afleggen, dat het de neutraliteit van Nederland en Koloniën zou respecteren.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs & Nieuwsb.

Ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin zijn o.a. de volgende onderscheidingen bekend gemaakt: De vice-president van de Raad van State, Jhr. Beelaerts van Blokland is benoemd tot Commandeur in de orde van de Nederlandse Leeuw. Tot Grootofficier in de orde van Oranje Nassau zijn benoemd de oud ministers Patijn, van Dijk, de Wilde, en Slotemaker de Bruine. Tot Commandeur in de orde van Oranje Nassau is benoemd oud minister van Buuren. Tot Commandeur in de orde van O.N. met de zwaarden is benoemd Mangkoenagoro de zevende. Tot Ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw zijn benoemd oud minister Goseling, oud minister Romme, de Schout bij Nachten Jolles en Helfrich, de generaal Majoor van het Nederlandse leger van Nijnatten, Harberts, Hasselman, de generaal majoors van het Ned. Indisch leger Ilgen. Terpoorten, de Directeur van het Onderwijs in Ned. Indië. Idenburgh, de directeur van Waterstaat en Verkeer van Haeften, de directeur van de Rotterdamse Lloyd, W. Ruys, de directeur van de Stoomvaart Mij. Nederland. Delprat, de directeur van de K.N.S.M., Hudig, de secretaris van de redersvereniging Heeris, de Borneo onderzoeker Illema de schrijver Arthur van Schendel, de directeur van de Koninklijke Petroleum Mij., de Booy, het oud hoofd va de scheepvaartdienst in Indië, de goeje. Tot Officier in de orde van Oranje Nassau zijn benoemd de directeur van Radio Holland, van de Bergh, de directeur van de Nederl. Seintoestellen Fabriek Gieskes. Tot ridder in de orde van Oranje Nassau zijn benoemd de inspecteur van de Stoomvaart Mij. Oostzee, Alta, de heer G. Doeksen van de Scheepvaart Mij. Terschelling, de schrijvers Anton Koolen, Mevrouw Scharten Antink, de toneelspeler Albert van Dalsum, de concertzanger Max Kloos, de kunstschilder Bobeldijk.

Tot Ridder in de orde van Oranje Nassau is benoemd de Kurhaus dirigent Ignaz Neumark. Tot commandeur in de orde van Oranje Nassau werd benoemd vice-admiraal Ferwerda.

maar sinds kort haar beslag had ge-
kregen en met voorzicht...
haar consolidati...
gebo...

OP 4 SEPTEMBER a.s. OPENING VAN DEN DIENST

Curaçao--Trinidad--Paramaribo

(met directe aansluiting van en naar Aruba.)

DIENSTREGELING.

Aruba	Vertr. Maandag	8.45	Paramaribo	Vertr. Dinsdag		1.20
Curaçao	„ „	9.30	Trinidad	Aank.	„	4.00
Trinidad	Aank. „	1.10	Trinidad	Vertr.	Woensdag	12.45
Trinidad	Vertr. Dinsdag	8.30	Curaçao	Aank.	„	3.20
Paramaribo	Aank. „	12.20	Aruba	„	„	4.10

PASSAGEPRIJS: Curaçao—Paramaribo enkele reis f. 225.— Retour f. 405.—
Aruba—Paramaribo „ „ f. 235.— „ f. 423.—

1e klas Hotel accomodatie en vervoer van en naar het vliegveld te Port of Spain, Trinidad zijn in bovenstaande prijzen begrepen.

Met ingang van 4 September a.s. wordt tevens de dienst

CURAÇAO — TRINIDAD — BARBADOS
TWEE MAAL PER WEEK uitgevoerd.

Vertrek Curaçao	Maandag	en Donderdag	9.30
Vertrek Trinidad	Woensdag 12.45	en Zaterdag	12.20

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot onze agenten:

S. E. L. Maduro & Sons, K.L.M. Dept., Tel.: 1200.
K.N.S.M., K.L.M. Dept. Tel.: 1240.

ABONNEERT U OP DE AMIGOE

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE STOOMBOOT MAATSCHAPPIJ N.V.

Afvaarten van Curaçao:

Naar Santa Marta, Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal, Kingston, en Pto. Limon:
ss. „Costa Rica" 4 September.
ss. „Simon Bolivar" 19 September.
Naar Santa Marta, Pto. Colombia, Cartagena, Kingston, Pto. Limon en Cristobal:
ms. „Socrates" 5 October.
Naar Pto. Cabello, La Guaira, Trinidad, Barbados, Plymouth, Havre, Amsterdam en Hamburg:
ms. „Pericles" 7 September.
cs. „Costa Rica" 21 September.
Naar Port au Prince en New York:
ss. „Crijnssen" 18 September.
ss. „Cottica" 9 October.
Naar Pto. Cabello, La Guaira, Guanta, Cumana, Pampatar, Carupano, Trinidad, Georgetown, Paramaribo, Trinidad, Barbados, Madeira, Plymouth, Havre en Amsterdam:
ss. „Van Rensselaer" 17 September.
ss. „Crijnssen" 8 October.
Naar Pto. Cabello en New York:
ss. „Flora" 8 September.
ss. „Amor" 15 September.
Naar La Guaira (direct):
ss. „El Libertador" 13 September 6 p.m.
ss. „El Libertador" 27 September 6 p.m.
Naar Cristobal en Zuid Pacific Kust:
ss. „Bodegraven" 10 September.
ss. „Beeda" 24 September.
Direct naar Liverpool en Rotterdam:
ss. „Helder" 3 September.
ss. „Alkmaar" 8 September.
Naar Maracaibo via Aruba:
ss. „El Libertador" Dinsdag. 5 September. 11 a.m.
ss. „Flora" Woensdag. 6 September. ———
ss. „El Libertador" Zondag. 10 September. 4 p.m.
Naar Bonaire, St. Maarten, Saba, St. Eustatius, en St. Kitts:
ss. „Baralt" 9 September 9 a.m.

GRACE LINE

(Wijzigingen voorbehouden.)

AFVAARTEN VAN CURAÇAO:

NAAR CRISTOBAL, via La Guaira, Puerto Cabello, Aruba (Facultatief), Barranquilla en Cartagena:
S.S. „SANTA ROSA" Augustus 22
S.S. „SANTA PAULA" Augustus 29

NAAR NEW YORK, via La Guaira en Cap Haitien:
S.S. „SANTA ELENA" Augustus 23
S.S. „SANTA ROSA" Augustus 30

Uitsluitend buitenhutten met privé zoetwaterbad.

NAAR MARACAIBO, via Aruba:
S.S „TACHIRA" (passagiers en vracht) Augustus 22
S.S. „TACHIRA" „ „ „ Augustus 29
SS. „TACHIRA" „ „ „ September 5

S. E. L. Maduro & Sons, Inc. Agenten.

Als vergif Uw nieren beschadigt en Uw blaas irriteert.

Verwijder het met f 0.75 en gevoel U weer jong.

Gaat heden nog naar de apotheek en koop dit veilige diurétique en stimulant — vraag HAARLEMMER OLIE CAPSULES (GOLD MEDAL), het beroemde antiseptisch middel en begin onmiddellijk Uw bloed te reinigen van de vuile stoffen vol zuren en vergif.

Daardoor brengt men weer actie in de nieren, maakt een eind aan de irritatie van de blaas, die dikwijls oorzaak is dat de afvoer pijnlijk en brandend is en tevens van slechte nachten.

Denk er wel aan dat de nieren dikwills moeten worden gereinigd evenals de ingewanden; als de nieren zwak zijn, bemerkt U deze verschijnselen: 's nachts wakker worden, oogpijn, kramp in de voeten, rugpijn en vochtige handen.

Let wel, dat U HAARLEMMER OLIE CAPSULES (GOLD MEDAL) ontvangt — de echte — de ingredienten komen uit Haarlem, Holland, vervolmaakt in America. De prijs is laag (f 0.75). U krijgt de gewenste resultaten. 5.

SPEELGOED-VLIEGTUIG BEREIKT 1000 METER HOOGTE.

Volgens een mededeling van de persafdeling der Leipziger Messe brengt een Neurenberger speelgoedfabriek een nieuw vliegtuigmodel in de handel, een elegante ééndekker, 105 cM. lang en van 175 c.M. spanbreedtea

Het vliegtuigje is met een kleine benzinemotor uitgerust, die in staat is drijfkracht te leveren voor de duur van 8 minuten. Het nieuwe model, dat slechts één kilogram weegt, stijgt daarmede spiraalsgewijze tot een maximumhoogte van 1000 meter en keert na verbruik van de brandstof weer in kalme glijvlucht op de aardbodem terug. De te bereiken hoogte kan door het evenredig toedienen van benzine bepaald worden.

Kan men zo iets nog wel „speelgoed" noemen?

LEVENSLUST HERSTELD KLIEREN VERJONGD IN 24 UUR.

Het is onnodig nog te lijden aan verlies van kracht en mannelijkheid, zwak memorie, zenuwen, vuil bloed, zieke huid, en slechte slaap daar een Am. dokter een goed middel heeft gevonden om hieraan een eind te maken. Dit middel is in te nemen in tabletten, en ongevaarlijk, maakt klieroperatie onnodig en brengt kracht en moed aan duizenden. Het werkt rechtstreeks op de klieren en zenuwen, geeft nieuw bloed en energie. In 24 uur voelt U zich jonger. Uw ogen sprankelen, u voelt u vol kracht en levenslust. Dit verbazende middel Vi-Tabs is gegarandeerd. Hij is beproefd in U.S.A. en te koop bij alle boticas, onder garantie van voldoening of geld terug. Vi-Tabs geeft U weer kracht en maakt U 10 tot 20 jaar jonger, of geld terug voor ledig pakje. Een dubbelkracht fles van 48 Vi-Tabs kost weinig en de garantie beschermt U.

VI-TABS
Herstelt moed en kracht 3

SPORT EN ERNST.

Het is al een oude gedachte, die getuigt, dat bij doordenken tot de bodem van ons kennen, alle menselijk handelen slechts een spelen schijnt. Prof. Huizinga in „Homo Ludens".

Het spelen van dieren is ongekunsteld, in alles primair. Hun spel onredelijk, intuitief.

Van mensen kan men dit niet zeggen. Hun spel is bewust, en dit bewustzijn stempelt reeds het zeer jeugdige kind.

Reeds in het begin der 17e eeuw werd de wereld door de dichters genoemd: een schouwtoneel, waarop elke zijn rol speelt". Een tegenstelling: spelernst, gaat dan ook niet op. Spel kan wel degelijk ernstig zijn; goed doorgevoerd spel is dit altijd.

Spel wordt in eerste instantie niet opgelegd door morelen plicht. Het is geen taak. Eerst secundair, wanneer het spel-cultuur functie is geworden, raken de begrippen van moeten, taak en plicht daaraan verbonden.

Wanneer men „hoogspel" speelt, is de idee spel reeds secundair geworden, en vaak bitteren ernst.

Sedert de laatste helft der 19e eeuw zien wij het sportwezen zich ontwikkelen in een steeds ernstiger spel. Met meerdere finesses in de spelregels, hoger opgevoerde prestaties. Er voltooit zich een scheiding tussen amateurs en professionals.

Deze situatie breidt zich gaandeweg uit. Het spel, de sport, gaat een taak worden, een doelbewust streven met de meest ernstige richtlijnen.

Ditzelfde vinden wij terug in het oorlogsbedrijf — indien wij dit althans een bedrijf kunnen noemen — in zijn ontwikkeling van tournooi tot strijd tussen twee volken of volkengemeenschappen, in zijn perfectionering van peil, hoog en stormram tot de meest afschuwwekkende moordwerktuigen. Het is zelfs zover gekomen, dat hier van een mens-onwaardig, onterend spel gesproken moet worden. We behoeven slechts te denken aan agressie zonder oorlogsverklaring, gasen duikbootoorlog, niet meer ontzien van niet-combattanten als ouden van dagen, zieken, vrouwen en kinderen.

Dat wij dit spel als extreme veroordelen, behoeft geen nader betoog. Extreme niet alleen, doch uitermate vals en mensonterend in de moderne ontplooiing van zijn activiteit.

Staten van hoog gecultiveerde orde trekken zich terug uit de spelgemeenschap van het volkenrecht. Elke vorm van fatsoen is opgeheven. Valsheid en bedrog beheersen propagandalitteratuur en rede voor het eigen volk. Het beschavingsgehalte dier volken daalt zienderogen, en wordt een ren naar de afgrond. De hoogste maat van verderflijke krachtsmiddelen wordt aangewend, met uitsluiting van heilzame, beperkende conventies, die bij conflict het gevaar afleiden en de mogelijkheid tot samenwerking intact houden.

Een uiterst gevaarlijk spel kan hier slechts de balans tijdelijk in evenwicht houden. Een spel van woeste dreiging met millioenen legers, beton, radio, luchtwapenen en leugenpers, die de oorlog volstrekt wreed, volstrekt dwaas, volstrekt verwoestend en volstrekt ondoeltreffend maken. Een spel van opgezweepte waanzin van woest dreigen, bluffen en wagen. Een hysterisch spel van fanatisme, valsidealisme en weerzinwekkende massadressuur, dat de beschavingscultuur der volken met bruut geweld in het slijk sleurt.

Deze uitspraak geldt voor alle Staatsbesturen, die zich aan dit lugubere spel schuldig maken, voor allen, zonder enige uitzondering.

Zeker, in alles is uitkomst en inkeer mogelijk.

Hier bestaat slechts één middel, waardoor de menselijk geest zich kan onttrekken aan de bozen tovercirkel. Een eeuwenoud middel, misschien belachelijk in de moderne gedachtensfeer.

Dat is de blik te richten op het Allerhoogste, op God. De terugkeer tot de Goddelijke Zedenwet; het beleven in vol bewustzijn van de liefde tot God en den evenmens.

Naar het boek „Homo Ludens" van Prof. J. Huizinga.

Abonneert U heden voor een half jaar op de

Amigoe di Curaçao

en U ontvangt deze maand het blad GRATIS.

Een goede dag gehad.

Het weer, de omgeving, al het andere was fijn, maar Uw gelaat is nu verbrand, uitgedroogd en de poriën zijn verstopt door stof. Er is een zeker middel — Dioxogen cream — dat de natuurlijke vetten terugbrengt en daardoor de huid zuivert. Deze cream bevat actieve oxygen zo nodig voor de soepele fijne huid. Koop vandaag een fles en gebruik ze volgens de instructies. Gebruik Dioxogen cream, en U zult verrast zijn hoe fris uw teint wordt. 17.

NAAR DE NIEUWE GEMEENSCHAP.

Vrede, orde en rechtvaardigheid!

Evenals het inderdaad onmogelijk is vrede te hebben zonder orde, zo kan men ook geen orde hebben zonder rechtvaardigheid. Deze eist gehoorzaamheid aan de wettige autoriteiten, zij eist evenzeer, dat de menselijke vrijheid en waardigheid worden geëerbiedigd, en dat de rijkdommen rechtmatig verdeeld zijn.

(Z.H. Pius XII in Zijn toespraak van Eerste Paasdag).

Hoge bloeddruk doodt mannen en vrouwen.

Tweemaal zoveel vrouwen als mannen lijden aan te hoge bloeddruk; een geheimzinnige ziekte die begint na het volwassen worden en de grote oorzaak is van veel hartkwalen en later dikwijls van beroerten. Deze zijn de symptomen van hoge bloeddruk: zenuwachtigheid, pijn in voor- en achterhoofd en boven de ogen, zwaar hoofd, duizeligheid, hartpijnen, rillingen, slecht slapen, kort van memorie en energie, prikkelbaarheid, angstig en lastig. Als U aan een van deze symptomen lijdt, stel de behandeling geen dag uit, want uw leven is in gevaar. Hynox, een nieuwe medische uitvinding, reduceert de hoge bloeddruk reeds door de eerste dosis, neemt de drukking van 't hart weg, en maakt U vele jaren jonger in korte tijd. Vraag Hynox vandaag nog aan uw apotheker. Het is gegarandeerd U fitter en sterker te maken, anders geld terug. 1

NAAR DE NIEUWE GEMEENSCHAP.

Bouwt aan het nieuwe Rijk als aan
een nieuwe sage:
Geen mensenwerk wordt groot dan
door grootmoedigheid.
Maar geeft het grondvest om de
droom omhoog te dragen:
Geen mensenwerk houdt stand dan
door ootmoedigheid

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen
van
"De Curaçaose Voetbalbond".

COMPETITIE — PROGRAMMA.

MUNDO NOBO.

3 September 1939:	Oefenwedstrijd	Elftal der ouderen - elftal der jongeren (Visser)	
10 September 1939:	A-klasse	R.C.C. 1 — Atletico 1 (Jesurun)	
10 September 1939:	B-klasse	Jong Curaçao — Atlantico (B. L. Dijk)	*
24 September 1939:	A-klasse	Jong Holland 1 — Transvaal 1 (Visser)	
24 September 1939:	B-klasse	Willemstad — D.C.C. (H. Nevel)	*

RIO CANARIO.

10 September 1939:	Res.A-klasse	Asiento 2 — Feyenoord 2 (H. Rog)	
10 September 1939:	B-klasse	Volcania — Arsenal (Ch. Wix)	*
24 September 1939:	A-klasse	Volharding 1 — Feyenoord 1 (Tuin)	
24 September 1939:	Res.A-klasse	Atletico 2 — R.C.C. 2 (B. L. Dijk)	*

SCHERPENHEUVEL

10 September 1939:	A-klasse	Hollandia 1 — Scherpenheuvel 1 (L. Casper)	
10 September 1939:	Res.A-klasse	S.U.B.T. 2 — Transvaal 2 (Ercol)	*
24 September 1939:	Res.A-klasse	Scherpenheuvel 2 — Hercules 2 (Ercol)	
24 September 1939:	B-klasse	Arsenal — Atlantico (H. Rog)	*

De met % aangegeven wedstrijden beginnen om 9 uur v.m.
De met * aangegeven wedstrijden beginnen om 2.30 uur .m. precies.
De andere wedstrijden beginnen om. 4 uur n.m. precies.
DUUR VAN ALLE WEDSTRIJDEN 2 × 40 minuten.

VOETBALWEDSTRIJD TUSSEN OUDEREN EN JONGEREN.

OUDEREN:

H. C. J. Nieuwenhoff (Asiento)
A. de Wolf (Asiento) — A. J. Maduro. (SUBT)
W. Leers (J. Hol.) — A. Sentiago (J. Hol.) — Van Ecks (Volharding)
R. Maduro (J. Hol.) — M. de Castro (SUBT) — A. de Castro (Volh.) — M. Nahar (Transv.) — A. Naaldijk (Transv.)

Aanvoerder: A. J. Maduro
Reserves:
de Koop — Transvaal
Bosnie — Transvaal
Mau Asam — Transvaal
H. Royer — Jong Holland

O

Bernabela (Feyen.) — Mario (Feyen.) — Palm (R.C.C.) — G. Pardo (J. Hol.) — Pieters (SUBT)
H. Leers (J. Hol.) — L. B. Isidora (Volh.) — A. Thode (Scherp.)
J. Rosina (Scherp.) — M. Davelaar (Feyen.)
E. Vos (R.C.C.)

Aanvoerder: L. B. Isidora
Reserves:
Grovell — S.U.B.T.
Meulens — R.C.C.
M. Pardo — Jong Holland
Hudson — R.C.C.
Gerancisca — Feyenoord

Met het oog op de vroeg invallende duisternis worden de verenigingen vriendelijk verzocht op tijd aanwezig te zijn.

Heren Scheidsrechters worden verzocht tijdig de competitieleider te berichten, ingeval zij verhinderd zijn. Adres competitieleider: E. Palm, Langestraat 78.

HET BESTUUR.

Waarom geen ander insecten preparaat de kracht heeft van FLIT

Flit is de dood voor insecten omdat het 'n combinatie is van dodelijke middelen, welke niet kan worden overtroffen. Flit heeft grondige tests ondergaan en bezit een zeker dodende macht. Daarom moet U aandringen op Flit — en weigeren alle namaak. Flit geeft geen vlekken, en is schadeloos voor mensen. Verzeker U of de soldaat op 't blik staat.

FLIT DOODT ALTIJD. 818

Over keuze van studie en beroep.

Een verantwoord onderzoek dient zich tot de hele persoonlijkheid van het kind uit te strekken.

Niet- of minder geschikt zijn voor bepaalde vormen van onderwijs, wil niet zeggen: geen of weinig kans hebben in het leven.

Menig minder begaafd kind heeft het met een eenvoudige opleiding ver gebracht, dank zijn noeste ijver. Waar het om gaat is: de keuze van het rechte beroep, van de juiste opleiding, passend bij een bepaald mens met bepaalde mogelijkheden in bepaalde omstandigheden.

Geen Asthma IN 2 JAAR.

J. Richards, Hamilton, Ont., Canada, lag weet jaar te bed met Asthma. Verloor 40 pond gewicht, hoestte benauwd de hele nacht, kon niet slapen. Mendaco stopte de ellende al de eerste nacht na twee jaar. Mendaco is zo goed, het is gegarandeerd U in 24 uur een vrije adem te geven en asthma te stoppen in 8 dagen of geld terug over ledige verpakking.

Mendaco Eindigt asthma, bronchitus, hooikoorts. 3

Een luide leus is snel verstomd
Als niet het hart ze verder klopt.